

— **Rádiumdrágaság.** Amilyen sokféle és üdvös hatását fedezték már fel ennek a világmegváltó új elemnek, — hogy tovább ne menjünk, csak az orvoslás terén való kitünő alkalmazását említjük — úgy kellene lenni, hogy olyan olcsó legyen, mint teszem a vas, vagy a réz. Sajnos, a dolog nincs így; ellenkezőleg, nem akad a földön drágakő, amelynek nagyobb volna az ára a rádiuménál. Pedig csak a minap tudatta a világgal egy angol tudós azt az újsgót, hogy a föld-felületen mindenütt van rádium — sajnos elenyészően csekély mennyiségben, a föld belsejében azonban több van, sőt minél mélyebbre megyünk, annál nagyobb mennyiségben található, a föld közepében pedig akkora tömegben, hogy szinte szédületes. Ez a rádium-tömeg biztosít bennünket, földlakókat éppen arról, hogy még sokezer millió évig nem kell tartanunk a végső megfagyástól. Csak hogy hát ez a rádium a föld közepében van, ahová csak a Verne és Jókai fantáziája jutott el idáig, nekünk pedig olyan rádiumtelepekre kell a figyelmünket fordítanunk, amelyek elérhetők. Az igaz, hogy ezeknek meglehetősen szűkben vagyunk. Annál öröndetesebbek azok a hírek, amelyek újabb nyomait fedezték fel több helyen a rádiumnak. Így nyomára akadtak az Oxford-agyag rétegeiben Anglia déli részében. Bővebb részletek még nincsenek a dologról, csak annyit mond a hír, hogy ezek az agyagtelepek nemsokára értékesebbek lesznek aranybányáknál. *Laudin* kémikus Svédországban nagy értelepet fedezett fel, amely gazdag uranumban, amelyvel kapcsolatban fordul elő tudvalevőleg a rádium, s *Laudin* már ki is választott ennek a telepnek az ércéből rádiumot. Portugália bányaterületein is mutattak ki uranumérceket, s a portugál kormány azon az úton is van, hogy *rádium-ipart* teremtsen, amelytől nagy hasznot vár. A rádium jövőjére nézve mindenesetre figyelemreméltó *I. I. Thomson* angol tudósak a cambridgei filozófiai társulatban tett ama kijelentése, hogy a rádiumra igen nagy mennyiségben lehet majd akadni. Ő például a laboratóriumához tartozó kert falájában, a cambridge-környékbéli krétarétegekben egy forrás kavicsában, még nagyobb mennyiségben *Whithy* mellett a tenger fővényében, ugyanennek a vidéknek a kék liasrétegeiben, azonkívül poralaku üvegben és egy lisztmintában is talált rádiumot. Sőt bizonyos meleg források vizében és gőzeiben is található. Szóval, van rádium elég, de azért nincs amerikai milliósok, akinek a vagyona elég arra, hogy egy kilogramm rádiumot válasszunk ki mind e helyekről, ha ennyi rádiumot egyáltalában ki lehet vonni a földből. Semmiesetre sem járulnak hozzá azonban a rádium előteremtéséhez azok az osztrák milliósok, akiknek csehországi birtokain az ugynevezett szurokesillám található, az a kőzet, amelyből *Curie* a rádiumot előállította. Akkor a szurokesillámnak még nagyon kevés volt az értéke. A csehországi milliósok azonban gondoskodtak már róla és még mindig gondoskodnak, hogy a szurokesillám árát minél magasabbra srófolják fel. Először csak harmincezer frankot kértek annyi szurokesillámért, amelyből egy gramm rádium szerezhető, most már százötvenezer frankot kívánnak. Pedig *William Ramsay* angol fizikus közlése szerint rádiummal kitünően sikerült daganatokat gyógyítani, s általában a rádiumnak a legtagabb tere van humanitárius célokra. Hanem a csehországi milliósoknál ebben a rádium szűk világban is fő a business. Minél több a millió, annál jobb, a beteg emberiség pedig boldoguljon úgy, ahogy eddig boldogult. Egy gramm rádium százötven frank. Punktum!

— **Körözött gavallér.** Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a kerületi bíróság körözölevelet adott ki *Loy Adolf* 29 éves törvényszéki joggyakornok ellen, aki az osztrák főváros előkelő társaságaiba bejáratos volt és tavaly Hallfürdön egy tennisező társaságot meglopott. *Loy Adolf*, aki fia a Boszniában hős halált halt *Loy századosnak*, néhány hét előtt megszökött Bécsből s állítólag Buenos-Ayres felé vette útját.

— **Védekezés a tüdővész ellen.** *Kopenhágából* táviratozzák: Ma nyitották meg a tüdővész leküzdésére alakult nemzetközi egyesület tagjainak kongresszusát. A kongresszusnak mintegy 200 résztvevője van, köztük *Lord Lister*, *Bruardel* tanár, *Löffler* tanár, *Fränkl* tanár stb. Nemcsak Franciaország, Németország, Anglia, hanem Ausztria-Magyarország, Oroszország, Svédország, Norvégia, az északamerikai Egyesült Államok, Belgium, Olaszország, Németalföld, Portugália, Svájc, Spanyolország és más államok is küldtek képviselőket. A királyi család jelenlétében *Doutzer* tanácselnök nyitotta meg a kongresszust. *Oldenburg* kopenhágai főpolgármester mint a tüdővész leküzdésére alakult dán nemzeti egyesület elnöke vezette az ülést. A kongresszus főképpen a következő tárgyakkal foglalkozott: Az első ülés az utcákon és nyilvános tereken való köpködés tilalmát tárgyalta. A vitát *Vallier* (Anglia) nyitotta meg, majd a tüdővész esetek kötelező bejelentéséről tanácskoztak. A második pontot *Fränkl* tanár adta elő. A szombat reggel 9 órakor kezdődő ülésen dr. *Schrötter* tanár a tüdővészre való hajlandóságot tárgyalja és dr. *Hervu* a tüdővészről és a nevelésről fog értekezni. A nemzetközi egyesület egyes bizottságai ezeken kívül speciális kérdésekkel foglalkozó üléseket is tartanak. A kongresszuson résztvevők meglátogatják a *Finsen*-féle sugárral kezelő intézetet, a *Salomon*-féle diftériaszérum-intézetet és több dán tüdővészgyógyító-intézetet.

— **A kormány és a szocialisták.** Rémlátásnak mondtuk a szocialista részről terjesztett híresztelést, (ma már a *Népszava* is közölte *Orvtámadás* címen) hogy a kormány feloszlatja a szakszervezeteket s leartóztatja a pártvezetőség tagjait. Józan szemmel nézve a dolgokat, képtelenségnek kellett tartani ezt a hiradást s nincs benne semmi feltűnő, hogy a riktó szenzációt ma ugyancsak alaposan lecáfolja a félhivatalos *Budapesti Tudósító* a következő kommunikációjában:

A mai lapok egy részében, úgy látszik, ugyanegy forrásból származó leleplezések jelentek meg a kormány állítólagos terveiről a munkás-egyesületeket és a szocialista pártvezetőket illetőleg. Ezen, legenyhébben szólva, *naiv leleplezések* szerint a kormány el volna határozva a szakszervezeteket rövidesen feloszlatni és a szocialista-párt vezetőit éppoly rövidesen becsukatni. Amint mi a kormány ebbeli intencióit ismerjük, a szakszervezeteknek nem ellensége, sőt egészségesebb fejlődésüket és életképességüket ösztönözni óhajtja. És ha van a kormánynak a szakszervezeteket illetőleg bizonyos terve, úgy az csak az lehet, hogy működésüket éber szemmel ellenőrizze és esetleges törvényellenes működésüket meggátolja. Ami a szocialista párt vezetőit illeti, azok biztosak lehetnek a felől, hogy ha okot szolgáltatnak rá, a kormány velük szemben is úgy járna el, mint mindazokkal szemben, akik a hatóságokat a legerélyesebb rendszabályokra kényszerítik. *De törvényes ok nélkül őket éppoly kevéssé érne bántalom, mint az országnak más, a törvénynek keretén belül működő, polgárát.*

— **A rózsafünnep.** A József főherceg-szatórium-egyesületnek június 2-iki margitszigeti rózsafünnepélyén a Népszínház tagjai *Vidor* Pálnéval élükön testületileg vesznek részt. A rendezőség diszes színpadot állít föl, amelyen a Népszínház tagjai fognak előadásokat tartani. Jegyek az összes dohánytőzsdékben egy koronáért válthatók.

— **Pénzhamisítók.** A budweisi rendőrség ma letartóztatott egy háromtagú pénzhamisítószövetkezetet, amelynek feje *Dvorzák* József, Bécsben is többszörösen büntetett betörő. A rendőrség elkobozta a hamiskoronasokat, továbbá a gyártáshoz használt szerszámokat és formákat is.

— **Bányaszerecsétlenség.** New-Yorkból táviratozzák: *Harrisburg* (Pennsylvania) távirat szerint egy *Williamstown* mellett lévő bányában a bányalég 50 munkást megölt. Eddig hét holttestet szállítottak felszínre.

— **Díj gyermekekért.** Nemrégiben a porosz pénzügyminiszter azt a kijelentést tette, hogy olyan családoknak, akiknek sok gyermekük van, valami adókedvezményt kellene adni. Ez a szempont Bajorországban is figyelmet keltett, midőn a hivatalnokok helyzetének javításáról volt szó. Megszívlelték ezt a dolgot, Franciaországban is és már akadt is egy vállalat, a *Páris-Lyon-középtengeri vasúttársaság*, amely magáévá tette ezt az ötletet. Ez a társaság azoknak a hivatalnokainak, akiknek 2100 frank fizetésük és három gyermekük van, évente harminc frank jutalékot juttat. Ez a jutalék kilenc gyermeknél hatszázharminc frankra emelkedik. És így ki van dolgozva a tervezet minden fizetéshez alkalmazva. *Piot* szenátor megleghangú levélben mondott köszönetet ezért a nagyfontosságú reformért, amelyet különben több francia intézet és vállalat szándékozik követni.

— **Üdvözlés és részvétel.** Egy fejedelmi vérből való asszony, aki a közelmúltban jóideig foglalkoztatta a világsajtót s most már az igénytelen *Montignoso* grófnő név alatt éli napjait csöndes visszavonultságban, a tegnapi napon két irást küldött Drezdába. Az egyik szólt a szász trónörökösnek, az ő urának, akit annak idején elhagyott s gyermekeitől is elszakadva, azoknak francia nyelvmesterét követte a bizonytalanságba. Azóta sok minden megváltozott s tegnap a bűnbánó hercegasszony szerencsét kívánt férjének születésnapjára. Ez volt az üdvözlő irás. A másik irás, ugyanezen a napon, ugyanattól a kéztől, gyászról szólt. *Lujza* hercegasszony *János György* hercegnek, a sógorának kondoleált felesége, *Izabella* hercegné elhunyt alkalmából. Így hozta együvé ezt a két irást az élet és a múlt idő a maga külön törvényei szerint. — *Drezdából* táviratozzák még, hogy *Mária Jozefa* főhercegasszony ma reggel főudvarmesternőjével és főudvarmesterével odaérkezett. Az állomáson a trónörökös üdvözölte a főhercegasszonyt, akivel a hercegi palotába hajtattott és koszorút tett le sógornőjének, *Johanna* hercegnének koporsójára. *Mária Jozefa* főhercegasszony azután *György király*lyal *Hof*ternitzbe ment *Matild* hercegnőhöz.

— **Országos borszövetkezet.** A földművelésügyi miniszter az ország több kiváló bortermelőjét és borkereskedőjét értekezletre hívta egybe a Magyar Bortermelők Országos Szövetkezetének szélesebb alapokon való újjászervezése céljából.

Tallán Béla földművelésügyi miniszter az új szőlők jövedelmezőségének biztosítására egy nagyobb országos szövetkezet létesítését ajánlja. Hangsúlyozza, hogy ez a szövetkezet nem akar offenzív állást elfoglalni a borkereskedőkkel szemben, ellenkezőleg, szívesen látná, ha termelők és kereskedők vállaltva működne a szövetkezetnél.

Gróf Esterházy Gyula, *gróf Keglevich* István s *Barta* Ödön helyeslik a szövetkezet létesítését. *Molnár* Ákos a borértékesítésnek szövetkezeti alapon való eszközölését nem tartja helyesnek, mert ez káros versenyt csinálna a borkereskedelemnek, melyet egyedüli illetékes faktornak tart a borértékesítésre. Csak olyan szövetkezeteket óhajtana, melyeknek célja az okszerű szüretelés és az okszerű közös borkelés, de amely szövetkezetek közvetlen fogyasztóknak nem adnák el a bort, hanem csak kereskedőknek.

Tallán Béla földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy az országos központi szövetkezet megalakításán kívül készséggel hajlandó támogatni az életképes alapon létesítendő vidéki pincészövetkezeteket is.

Ezután az értekezlet az országos szövetkezet alakítását kimondotta, az erre vonatkozó alapszabálytervezetet általánosságban elfogadta s annak részletes tárgyalására s a szövetkezet megalakítására vonatkozó aláírási felhívás kiadására *Wekerle* Sándor elnökle alatt szűkebb körű bizottságot küldött ki.

— **Házasság.** *Forgács* Marcel eljegyezte *Wilhelm* Ilona kisasszonyt *Kassán*.

Stern Ödön állatorvos eljegyezte *Kommen* Irma kisasszonyt, dr. *Kommen* Fülöp csokonyai orvos leányát.

Dr. *Teller* Miksa 29-én, vasárnap délelőtt 11 órakor esküszik örök hűséget *Deutsch* Ilonka kisasszonynak, *Deutsch* Ignác leányának a *Uaszi* zsidó templomban.